

Životné prostredie

revue pre teóriu a tvorbu životného prostredia

Roč. XXV.

5/1991

Obsah

B. Gašpariková: K zákonu o odpadoch	230
E. Parráková: Od odstraňovania odpadov k hospodáreniu s odpadmi	232
E. Galovič: Problémy odpadového hospodárstva na Slovensku	235
P. Ivančíková, J. Demek: Problémy s tuhými odpadmi v okrese Olomouc	239
J. Tölgyessy, M. Harangozó: Perspektívy zneškodňovania chemických a iných nebezpečných priemyselných odpadov v SR	244
O. Adamec, M. Černý: Ekologicky kompatibilný a energeticky výhodný spôsob spracovania exkrementov hospodárskych zvierat	249
E. Kachaňáková: Minimalizácia tvorby odpadov využitím ekologicky vhodných technológií	253
Aktuality	
Modrá planéta exponátu Ekokrust	226
J. Rybák, V. Filová: Problém odpad	227
J. Drdoš: Pokroky v systémovom výskume krajiny	228
M. Procházka: Komplexný závod na spracovanie odpadov v Bratislave	267
Š. Szabó: Aplikácia geoštatistiky pri modelovaní rozloženia tuhého spadu v Košiciach	268
A. Daňo: Rádioaktívny odpad — kam s ním?	270
V. Jakubov: Využitie počítačového programu pri riešení problematiky odpadov	272
T. Hrnčiarová, Z. Izakovičová: Architektúra v prostredí	273
K. Nováková: IDRISI program pre GIS — špeciálny kurz pre prácu s krajinou	275
J. Šteffek: Európsky seminár o praktickej krajinnej ekológii	276
Tribúna	
R. Hradský: Vzťahovo-systémová metóda — metodologické výchovy	

Odpady a životní prostředí

Odpady vznikajú pri výrobní činnosti a pri spotrebe výrobku obyvateľmi v sídelných a priemyslových oblastiach a rovněž i zemédeľskou výrobou v agrárnych oblastiach. V posledných desiatich rokoch narústa jejich objem, zejména komunálních odpadů. V řadě sídelných a priemyslových oblastí se jejich likvidace stává závažným ekologickým problémom. Vedle objemu totiž narústa v odpadu podíl látek, které přirození destruenti nedokáží buď vůbec rozložit, nebo jejich rozklad vyžaduje dlouhý časový úsek. Zejména komunální odpad je většinou netříděný a jen malá část je využívána jako druhotná surovina.

Nejrozšířenějším způsobem likvidace odpadů u nás je skládkování. Skládkování tuhých odpadů má řadu negativních vlivů na životní prostředí. Mnoho skládek bylo v minulosti reaktivováno, aniž je známé jejich složení. Místa dalších skládek tuhých odpadů, možná i s toxickým odpadem, nejsou vůbec známá. Je zřejmé, že skládkování tuhých odpadů bude u nás i v budoucnosti převládajícím způsobem zacházení s odpady. I když počítáme v příštím období s alternativními způsoby jejich odstraňování jako jsou např. recyklace, spalování, kompostování ap. — nebude možné ani po roce 2000 plně nahradit skládkování. Zvláštní problém přirozeně představují toxické odpady, u kterých je skládkování nepřijatelné. Toxické odpady se mohou likvidovat jen spalováním za vysokých teplot. Počet zařízení na odstraňování takových odpadů je však u nás nedostatečný. I u spaloven, které již u nás fungují, není zatím zcela dorešeno čištění kouřových zplodin.

Zcela nový a u nás zatím neznámý problém představují tržní vztahy v likvidaci odpadů. Projevuje se to již v situování nových skládek u měst, které nejsou schopné umístit skládky na svém katastrálním území.

V článcích otištěných v tomto čísle Životného prostredia se autoři zabývají problémy likvidace různých druhů odpadů z hlediska životního prostředí. Jisté problémy při přípravě tohoto čísla způsobilo zpoždění ve schválení nového zákona o odpadech.

Jaromír Demek

disko riešenia problematiky životného prostredia ako globálneho systému 255

M. Rajčok, B. Böhmer, M. Kaloušek: Likvidácia domového a priemyselného odpadu mesta Bratislavy 261
N. Ďurajková: Ochrana ovzdušia 265

Kontakty

T. Mažárová: Súčasný stav a perspektívy likvidácie tuhého komunálneho odpadu v Bratislave 258

Knihy

V. Hrdina: Sídelný vývoj 277
P. Peter: Človek a jeho ekosystém 277

Contents

B. Gašparíková: To the law about wastes	230
E. Parráková: From waste disposal to waste management	232
E. Galovič: The problems of waste management in Slovakia	235
P. Ivančíková, J. Demek: The problems with solid wastes in the district Olomouc	239
J. Tölgyessy, M. Harangozó: Perspectives of liquidation of chemical and other dangerous wastes in the SR	244
O. Adamec, M. Černý: Ecologically compatible and energetically advantageous mode of processing of livestock excrements	249
E. Kachaňáková: Minimization of waste production by ecologically convenient technologies	253
Actualities	
Blue planet of the exponate Ekokrust	226
F. Rybák, V. Filová: The problem of waste	227
J. Drdoš: Advances in landscape synthesis research	228
M. Procházka: A complex plant for waste treatment in Bratislava	267
Š. Szabó: Application of geostatistics of solid waste distribution in Košice	265
A. Daňo: Radioactive waste — where with it?	270
V. Jakubov: A computer programme in solution of the problems of wastes	272
T. Hrnčiarová, Z. Izakovičová: Architecture in the environment	273
K. Nováková: IDRISI — a programme for GIS — a special course for the work with the landscape	275
J. Šteffek: European seminar on practical landscape ecology	276
Tribune	
P. Hradský: Relation-systems methods — a methodological starting point of solution of the problems of human environment as of a global system	255
Contacts	
T. Mažárová: The present state and perspectives of liquidation of solid household waste in Bratislava	258
M. Rajčok, B. Böhmer, N. Kaloušek: Liquidation of household and industrial wastes of Bratislava	261
N. Ďurajková: Air protection	265
Books	
V. Hrdina: Settlement development	277
P. Peter: Man and his ecosystem	277

Wastes and the human environment

Wastes arise in production and use of products by inhabitants in settlements and in industrial areas and also by agricultural production in agricultural areas. In the course of the last decades the amount of wastes rapidly increases, mainly from households. In settlements and in industrial areas their liquidation becomes an important ecological problem. Because in wastes, besides the volume increase materials that natural destruenters cannot decompose at all or their decomposition needs long time. Especially household waste is not sorted out and only a small part is utilized as a secondary raw material.

The most common mood of waste liquidation is scraping. Scraping of solid wastes has many negative influences on human environment. Many dumps were in the past recultivated without the knowledge about their composition. Places of further dumps of solid wastes, maybe of toxical ones, are unknown. It is evident that the scraping of solid wastes will be also in the future the most general mood of waste manipulation. In spite of that in the future we shall take into account alternative moods of their liquidation, e. g. recycling, incineration, composting etc., it will be not possible to supply scraping completely after the year 2000. Toxical wastes present a particular problem — their scraping is inadmissible. Toxical wastes may be liquidated only in refuse incineration plants at very high temperature. However in our country the number of such plants is very low. Also in functioning incineration plants the problem of cleaning of waste gases is not solved.

Market relations bring in our country a completely new and up to now unknown problem in waste liquidation. It appears already in sitting of new dumps in the towns unable place them in their own cadastral area.

The authors of the articles published in this number of the *Životné prostredie* deal with the problems of liquidation of different types of wastes from the viewpoint of human environment. Preparing this issue certain problems were caused by the delay in passage of the new law about wastes.

Jaromír Demek

Modrá planéta exponátu Ekokrust

Súťažná porota hodnotiaca najlepšie výrobky v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia, vystavované na 23. medzinárodnom chemickom veľtrhu INCHEBA '91, ktorý sa konal v Bratislave v dňoch 25.—29. 6. 1991, ocenila podľa súťažných podmienok exponát Ekokrust (ekologické adhezívum na morenie osív) vystavovateľa Slovisivo, š. p. Holíč a Ústav krajinej ekológie SAV Bratislava diplomom Modrá planéta. Adhezívum je výsledkom práce Skupiny Agroekológie Ústavu krajinej ekológie SAV.

Ekokrust je vo vode rozpustné adhezívum, neobsahuje pomocné látky, a preto je najvhodnejší z ekologického i zdravotného hľadiska. Chemicky sa znáša s rôznymi štruktúrami moridiel, pri nízkej koncentrácii má vysokú púťavosť a väzbu na pevné látky. Cenovo je oproti iným adhezívam veľmi výhodný a prístupný, jeho príprava je jednoduchá a nie je agresívny na prírodné jednotky v moriacich zariadeniach. Ekokrust sa používa na morenie osív pred sejbou.